ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER
της 16ης Σεπτεμβρίου 1997 *

1. Η παρούσα υπόθεση αφορά την αίτηση αναιρέσεως που άσκησε η εταιρία John Deere Lmd (στο εξής: John Deere) κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 27ης Οκτωβρίου 1994 στην υπόθεση Deere κατά Επιτροπής [1] (στο εξής: αναιρεσιβαλλομένη απόφαση). Η απόφαση αυτή απέρριψε την προσφυγή ακυρώσεως που άσκησε η John Deere κατά της αποφάσεως 92/157/ΕΟΚ [2] (στο εξής: προσβαλλομένη απόφαση), με την οποία η Επιτροπή έκρινε ότι το σύστημα UK Tractor Registration Exchange συνιστά παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, δεδομένου ότι οδηγούσε σε ανταλλαγή πληροφοριών η οποία παρείχε σε κάθε κατασκευαστή γεωργικών ελκυστήρων τη δυνατότητα να γνωρίζει τις πωλήσεις των διαφόρων ανταγωνιστών καθώς και τις εισαγωγές και τις πωλήσεις των αντιπροσώπων.

I — Ιστορικό και διαδικασία

2. Τα πραγματικά περιστατικά που προκάλεσαν την παρούσα δίκη παρατίθενται από το Πρωτοδικείο στις σκέψεις 1 έως 18 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Στη συνέχεια θα εκθέσω τα πραγματικά αυτά περιστατικά, ακολουθώντας μια κάπως διαφορετική σειρά.

3. Σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, για να μπορεί να κυκλοφορεί σε δημόσια οδό στο Ηνωμένο Βασίλειο, κάθε όχημα πρέπει να έχει ταξινομηθεί στο Department of Transport (Υπουργείο Μεταφορών). Αρμόδια για τις ταξινομήσεις αυτές είναι τα Local Vehicles Licensing Offices (στο εξής: LVLO), τα οποία ανέρχονται περίπου σε εξήντα. Η ταξινόμηση των οχημάτων ρυθμίζεται με υπουργικές εγκυκλίους διαδικαστικού χαρακτήρα, οι οποίες φέρουν τον τίτλο «Procedure for the first licensing and registration of motor Vehicles». Σύμφωνα με τις εγκυκλίους αυτές, για την υποβολή αιτήσεως ταξινομήσεως του οχήματος πρέπει να χρησιμοποιείται ειδικό έντυπο, ήτοι το διοικητικό έντυπο V55.

4. Το έντυπο V55 περιέχει πολλές πληροφορίες για τις πωλήσεις των οχημάτων. Στον τομέα των γεωργικών ελκυστήρων οι κατασκευαστές και οι εισαγωγείς αποφάσισαν να δημιουργήσουν με βάση τα δεδομένα αυτά σύστημα πληροφοριών, το οποίο αποκαλείται UK Agricultural Tractor Registration Exchange (στο εξής: Exchange), το οποίο τους παρέχει τη δυνατότητα να γνωρίζουν τις πωλήσεις των διαφόρων κατασκευαστών καθώς και τις πωλήσεις και τις εισαγωγές των αντιπροσώπων. Η εφαρμογή της συμφωνίας αυτής ανεστάλη το 1988,

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ισπανική.

1 — Απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Οκτωβρίου 1994, T-35/92, Deere κατά Επιτροπής (Συλλογή 1994, σ. II-957).

2 — Απόφαση της Επιτροπής, της 17ης Φεβρουαρίου 1992, σχετικά με μια διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/31.370 και 31.446 — UK Agricultural Tractor Registration Exchange) (ΕΕ L 68, σ. 19).

αλλά το 1990 μερικές από τις επιχειρήσεις που μετείχαν σ' αυτό, μεταξύ των οποίων και η John Deere, συνήψαν νέα συμφωνία διαβιβάσεως πληροφοριών, αποκαλούμενη UK Tractor Registration Data System (στο εξής: Data System).

5. Κατ' αρχήν, οποιοσδήποτε κατασκευαστής ή εισαγωγέας γεωργικών ελκυστήρων στο Ηνωμένο Βασίλειο μπορούσε να προσχωρήσει στο Exchange και στο Data System. Ο αριθμός των μετεχόντων στη συμφωνία ποίκιλλε κατά το στάδιο της προκαταρκτικής εξετάσεως της υποθέσεως σε συνάρτηση με την αναδιάρθρωση του τομέα. Κατά την ημερομηνία κοινοποιήσεως του Exchange, οκτώ κατασκευαστές, μεταξύ των οποίων και η John Deere, μετείχαν στη συμφωνία. Οι οκτώ αυτοί κατασκευαστές ήσαν οι σημαντικότερες επιχειρήσεις του τομέα, δεδομένου ότι κατείχαν, σύμφωνα με την Επιτροπή, το 87 % έως 88 % της αγοράς γεωργικών ελκυστήρων στο Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ το υπόλοιπο της αγοράς κατανεμόταν μεταξύ διαφόρων μικρών κατασκευαστών.

6. Την οργάνωση αυτού του συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών ανέλαβε η Agricultural Engineers Association Limited (στο εξής: AEA), επαγγελματική οργάνωση ανοικτή σε όλους τους κατασκευαστές και εισαγωγείς γεωργικών ελκυστήρων του Ηνωμένου Βασιλείου, η οποία κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών αριθμούσε περίπου διακόσια μέλη, μεταξύ των οποίων πρέπει να αναφερθούν ιδίως οι Case Europe Limited, John Deere, Fiatagri UK Limited, Ford New Holland Limited, Massey-Ferguson (United Kingdom) Limited, Renault Agricultural Limited, Same-Lamborghini (UK) Limited και Watveare Limited.

Η επεξεργασία των δεδομένων που περιείχε το έντυπο V55 ανατέθηκε στην επιχείρηση παροχής υπηρεσιών πληροφορικής Systematics International Group of Companies Limited (στο εξής: SIL), στην οποία το Υπουργείο Μεταφορών του Ηνωμένου Βασιλείου διαβίβαζε τα συλλεγέντα πληροφοριακά στοιχεία από την ταξινόμηση των γεωργικών ελκυστήρων. Η SIL χρέωνε το κόστος των υπηρεσιών της σε καθένα από τα μέλη της συμφωνίας, σύμφωνα με τις χωριστές συμβάσεις που είχαν συναφθεί μεταξύ SIL και των εν λόγω μελών.

7. Το περιεχόμενο του Exchange καθοριζόταν από τα δεδομένα που περιείχε το έντυπο V55 και από τη χρησιμοποίηση των δεδομένων αυτών στο πλαίσιο της συμφωνίας ανταλλαγής πληροφοριών. Η John Deere και η Επιτροπή έχουν συναφώς διαφορετικές απόψεις, οι οποίες αντικατοπτρίζονται στις σκέψεις 8 έως 17 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

8. Σύμφωνα με την John Deere, υπάρχουν πέντε τύποι του εντύπου V55, που αριθμούνται από το V55/1 έως το V55/5 και περιγράφονται στις προαναφερθείσες εγκυκλίους. Τα έντυπα V55/2 και V55/4, τα οποία χρησιμοποιούνταν μόνον από την British Leyland, δεν χρησιμοποιούνται πλέον, ενώ το έντυπο V55/3, το οποίο προβλέπεται σε περίπτωση απωλείας ή κλοπής του εντύπου V55/1, συμπληρώνεται ιδιοχείρως. Συνεπώς, στην παρούσα υπόθεση, θα ασχοληθούμε μόνο με τα υποδείγματα 1 και 5.

9. Κατά την Επιτροπή, υπάρχουν δύο βασικά υποδείγματα εντύπων: αφενός, τα

έντυπα V55/1 έως V55/4, τα οποία συμπληρώνουν εκ των προτέρων οι κατασκευαστές και οι αποκλειστικοί εισαγωγείς και τα χρησιμοποιούν οι αντιπρόσωποι για την ταξινόμηση των οχημάτων που τους παραδίδονται, και, αφετέρου, το έντυπο V55/5, το οποίο προορίζεται για τις παράλληλες εισαγωγές.

10. Σύμφωνα με την John Deere, η διατύπωση που χρησιμοποιεί η Επιτροπή είναι παραπλανητική. Το έντυπο V55/5 χρησιμοποιείται, αφενός, για τα μεταχειρισμένα οχήματα που ταξινομούνται για πρώτη φορά στο Ηνωμένο Βασίλειο και, αφετέρου, για τα οχήματα που εισάγονται στο Ηνωμένο Βασίλειο από τους ανεξάρτητους εισαγωγείς.

11. Η John Deere φρονεί ότι μόνον το έντυπο V55/1, η οπίσθια όψη του οποίου συμπληρώνεται από τον δηλωθέντα ως κάτοχο του οχήματος, δηλαδή τον πελάτη ή τον ιδιοκτήτη, «συμπληρώνεται εκ των προτέρων» στην εμπρόσθια όψη του από τον κατασκευαστή ή τον εισαγωγέα του οχήματος. Τα στοιχεία που αναγράφονται στην πρώτη σελίδα του εντύπου V55/1, εκτός από τα αναγραφόμενα στο κάτω μέρος, επαναλαμβάνονται σ' ένα αντίγραφο, το φύλλο 2. Το κάτω ήμισυ του φύλλου αυτού εξυπηρετεί στατιστικούς σκοπούς. Συμπληρώνεται, προαιρετικά, από τον δηλωθέντα ως κάτοχο του οχήματος. Ακόμη και όταν το προοριζόμενο για τη στατιστική μέρος δεν συμπληρώνεται από τον δηλωθέντα ως κάτοχο, με την προαναφερθείσα υπουργική εγκύκλιο, ζητείται από τον αντιπρόσωπο που προέβη στην πώληση να αναγράφει τον ταχυδρομικό κώδικα του πελάτη του. Το έντυπο αποστέλλεται κατόπιν στο κατά τόπον αρμόδιο LVLO. Το LVLO χωρίζει τα δύο φύλλα. Διαβιβάζει το πρώτο στο Driver and Vehicle Licensing Center (στο εξής: DVLC), το οποίο εκδίδει και χορηγεί την άδεια κυκλοφορίας. Πάντα κατ' εφαρμογήν της υπουργικής εγκυκλίου, το δεύτερο φύλλο αποστέλλεται σε εταιρία επεξεργασίας στοιχείων, την οποία υποδεικνύουν οι επαγγελματίες στις δημόσιες αρχές, για κάθε μεγάλη κατηγορία οχημάτων. Στην περίπτωση των γεωργικών ελκυστήρων, πρόκειται για την SIL.

12. Η John Deere φρονεί επίσης ότι το έντυπο V55/5 χρησιμοποιείται οσάκις το όχημα δεν πωλείται για πρώτη φορά. Αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η καθής, το έντυπο αυτό δεν επιτρέπει τον εντοπισμό των παραλλήλων εισαγωγών. Η SIL αξιοποιεί τις πληροφορίες που αναγράφονται στο έντυπο και κατόπιν το έντυπο αυτό καταστρέφεται, χωρίς να έχει ποτέ σταλεί απευθείας στα μέλη της συμφωνίας.

13. Κατά την Επιτροπή, στο έντυπο περιέχονται οι ακόλουθες πληροφορίες, ορισμένα σημεία των οποίων αμφισβητούνται από την προσφεύγουσα:

— μάρκα (κατασκευαστής)·

— αριθμοί μοντέλου, διατάξεως και πλαισίου: η John Deere Lmd φρονεί ότι ο ισχυρισμός που διαλαμβάνεται στο σημείο 14, τρίτη περίπτωση, της προ-

σβαλλομένης αποφάσεως είναι, συναφώς, ελλιπής και ανακριβής. Κατά την προσφεύγουσα, η πληροφορία αυτή προορίζεται για καθαρώς εσωτερική χρήση της SIL, με σκοπό την αποφυγή των διπλών ταξινομήσεων, και η SIL δεν θέτει στη διάθεση των μελών τους αριθμούς διατάξεως των οχημάτων. Συγκεκριμένα, οι πληροφορίες που αφορούν τον αριθμό διατάξεως (ή πλαισίου) καταγράφονται από την SIL, αλλά, στο σύστημα που διαλαμβάνει η πρώτη κοινοποίηση, δεν διαβιβάζονται στα μέλη του Exchange, δεδομένου ότι έχει συμφωνηθεί από την 1η Δεκεμβρίου 1988 ότι η SIL δεν διαβιβάζει πλέον στα μέλη της συμφωνίας το έντυπο ταξινομήσεως των οχημάτων·

— γενικός αντιπρόσωπος και τοπικός αντιπρόσωπος (κωδικός αριθμός, ονοματεπώνυμο, διεύθυνση και ταχυδρομικός κώδικας). Κατά την John Deere, τα λεγόμενα της οποίας επί του σημείου αυτού επιβεβαιώθηκαν από την SIL, και αντιθέτως προς όσα διαλαμβάνει η προσβαλλομένη απόφαση στο σημείο 14, τέταρτη περίπτωση, η SIL δεν καταχωρεί στη βάση δεδομένων της το ονοματεπώνυμο, τη διεύθυνση και τον ταχυδρομικό κώδικα του αντιπροσώπου. Επιπλέον, ο κωδικός αριθμός του γενικού αντιπροσώπου (τετραγωνίδιο 54) καταγράφεται μόνο στην περίπτωση που δεν υπάρχει κωδικός αριθμός του τοπικού αντιπροσώπου (τετραγωνίδιο 61)·

— πλήρης ταχυδρομικός κώδικας του δηλωθέντος κατόχου του οχήματος·

— ονοματεπώνυμο και διεύθυνση του δηλωθέντος κατόχου του οχήματος. Κατά την John Deere και αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς που διαλαμβάνονται στο σημείο 14, έβδομη περίπτωση, της προσβαλλομένης αποφάσεως, η SIL δεν αντλεί από το έντυπο V55 τις πληροφορίες που αφορούν το ονοματεπώνυμο και τη διεύθυνση του κατόχου του οχήματος. Επιβεβαιώθηκε συναφώς ότι, μολονότι οι πληροφορίες αυτές αναγράφονται ενδεχομένως στη σελίδα 3 του εντύπου V55, το οποίο είναι το μόνο έντυπο που διαβιβάζεται στην SIL, εν πάση περιπτώσει οι εν λόγω πληροφορίες δεν καταγράφονται από την SIL, με συνέπεια να μην κοινοποιούνται στα μέλη της συμφωνίας.

14. Κατά την John Deere, οι πληροφορίες που αξιοποιεί η SIL, οι οποίες, όπως διευκρινίζει η πρώτη, αφορούν αποκλειστικά τις ταξινομήσεις και όχι τις πωλήσεις, είναι οι ακόλουθες:

— η μάρκα του οχήματος (τετραγωνίδιο 18)·

— το μοντέλο του οχήματος (τετραγωνίδιο 21)·

— η περιγραφή του αμαξώματος του οχήματος (τετραγωνίδιο 23)·

— ο αντιπρόσωπος που προέβη στην πώληση (τετραγωνίδιο 61)·

— ο ταχυδρομικός τομέας του δηλωθέντος κατόχου του οχήματος (τετραγωνίδιο 70)·

— η ημερομηνία παραλαβής του δευτέρου φύλλου από την SIL.

15. Κατά την Επιτροπή, οι πληροφορίες που διαβιβάζονται στα μέλη της συμφωνίας εμπίπτουν σε τρεις διακεκριμένες κατηγορίες, οι οποίες είναι οι ακόλουθες:

— συνολικά στοιχεία για τον οικείο τομέα: συνολικές πωλήσεις του τομέα, με ή χωρίς κατανομή κατά ιπποδύναμη και τρόπο μεταδόσεως της κινήσεως· οι πληροφορίες αυτές είναι διαθέσιμες σε ετήσια, τριμηνιαία, μηνιαία ή εβδομαδιαία βάση·

— στοιχεία που αφορούν τις πωλήσεις κάθε μέλους: αριθμός μονάδων που πωλεί κάθε κατασκευαστής και μερίδιό του στην αγορά σε διαφόρους γεωγραφικούς τομείς: Ηνωμένο Βασίλειο στο σύνολό του, περιφέρειες, διαμερίσματα, ανατεθείσες σε αντιπρόσωπο ζώνες δραστηριότητας, εντοπιζόμενες χάρη στους ταχυδρομικούς τομείς που την αποτελούν· οι πληροφορίες αυτές είναι διαθέσιμες ανά χρονικά διαστήματα ενός μήνα, τριμήνου ή έτους (και, στην περίπτωση αυτή, για τους δώδεκα τελευταίους μήνες, ανά ημερολογιακό έτος ή ετήσια μεταβολή)·

— τα στοιχεία που αφορούν τις πωλήσεις των αντιπροσώπων που ανήκουν στο δίκτυο διανομής κάθε μέλους, ιδίως τις εισαγωγές και τις εξαγωγές των αντιπροσώπων στις αντίστοιχες ζώνες δραστηριότητάς τους. Κατά τον τρόπο αυτόν, είναι δυνατό να εντοπίζονται οι εισαγωγές και εξαγωγές μεταξύ των διαφόρων ζωνών δραστηριότητας των αντιπροσώπων και να συγκρίνονται αυτές οι δραστηριότητες πωλήσεων με τις πωλήσεις που πραγματοποίησαν οι αντιπρόσωποι εντός της δικής τους ζώνης δραστηριότητας.

16. Επιπλέον, κατά την Επιτροπή, μέχρι την 1η Σεπτεμβρίου 1988 η SIL προμήθευε στα μέλη της συμφωνίας αντίγραφα του εντύπου V55/5, το οποίο χρησιμοποιούν οι ανεξάρτητοι εισαγωγείς. Από την ημερομηνία αυτή, τους κοινοποιεί αποκλειστικά τις πληροφορίες που αντλεί από το έντυπο αυτό. Το εν λόγω έντυπο ωστόσο καθιστά δυνατόν, κατά την Επιτροπή, τον εντοπισμό των εισαγωγών προελεύσεως άλλων χωρών της Κοινότητας, κυρίως χάρη στον αριθμό διατάξεως.

17. Η John Deere φρονεί ότι το εγκριθέν το 1990 Data System επιτρέπει στην SIL να παρέχει στα μέλη της συμφωνίας τα εξής τέσσερα είδη πληροφοριών:

— Συνολικά στοιχεία του τομέα: κάθε μέλος μπορεί να αποκτά πληροφορίες επί των συνολικών ταξινομήσεων του τομέα, είτε χωρίς καμία κατανομή των προϊόντων κατά μοντέλο είτε με κατα-

νομή κατά ιπποδύναμη ή τρόπο μεταδόσεως της κινήσεως, για το Ηνωμένο Βασίλειο στο σύνολό του ή για καθεμία από τις δέκα περιφέρειες του Υπουργείου Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων (στο εξής: ΥΓΑΤ), καθώς και ανάλογα με τη μορφή εκμεταλλεύσεως της γης, κατά διαμέρισμα, κατά ζώνη δραστηριότητας των δικών του αντιπροσώπων και κατά ταχυδρομικό τομέα. Οι πωλήσεις αυτές μπορούν να αναλύονται σε μηνιαία ή εβδομαδιαία βάση.

— Στοιχεία που αφορούν τις πωλήσεις της ίδιας επιχειρήσεως: η SIL μπορεί να παρέχει στα μέλη καταστάσεις «κατά παραγγελία», ως προς το σύνολο των πωλήσεών τους, καθώς και ως προς τις πωλήσεις τους, κατανεμημένες κατά μοντέλο, για το Ηνωμένο Βασίλειο, κατά περιφέρεια ΥΓΑΤ, ανάλογα με τη μορφή εκμεταλλεύσεως της γης, κατά διαμέρισμα, κατά ζώνη δραστηριότητας των δικών τους αντιπροσώπων και κατά ταχυδρομικό τομέα. Επιπλέον, η SIL μπορεί να παρέχει σε κάθε κατασκευαστή ατομικώς πληροφορίες, συγκεντρωτικές ή κατανεμημένες κατά μοντέλο, επί των πωλήσεων που πραγματοποιούν οι αντιπρόσωποι εντός της ζώνης δραστηριότητάς τους ή επί του συνόλου των πωλήσεων που πραγματοποιεί ένας αντιπρόσωπος, χωρίς να διευκρινίζεται ο τόπος πωλήσεως. Τα στοιχεία αυτά μπορούν να κοινοποιούνται μηνιαίως. Κατά την John Deere, αν και η προσβαλλομένη απόφαση, στο σημείο 26, περιγράφει με ακρίβεια τις πληροφορίες που μπορούν να διαβιβάζονται στο πλαίσιο αυτό, οι εκφράσεις «εισαγωγές» και «εξαγωγές» των αντιπροσώπων σημαίνουν η μεν πρώτη τις πωλήσεις που πραγματοποιούν οι άλλοι αντιπρόσωποι εντός δεδομένης ζώνης δραστηριότητας, η δε δεύτερη τις πωλήσεις που πραγματοποιούν οι αντιπρόσωποι εκτός των δικών τους ζωνών δραστηριότητας. Οι εκφράσεις αυτές, οι οποίες μπορούν να προκαλέσουν σύγχυση, δεν σημαίνουν, σε καμία περίπτωση, τις εισαγωγές από άλλα κράτη μέλη ή τις εξαγωγές προς τα κράτη αυτά. Συνεπώς, το σύστημα δεν έχει σκοπό την παρακολούθηση των παραλλήλων εισαγωγών. Ωστόσο, η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι ο τρόπος με τον οποίο παρουσιάζει η Επιτροπή το σύστημα είναι παραπλανητικός. Το σύστημα παρέχει σε κάθε μέλος της συμφωνίας πληροφορίες μόνον επί του συνόλου των πωλήσεων προς πελάτες εγκατεστημένους εντός της ζώνης δραστηριότητας κάθε αντιπροσώπου, χωρίς να αποκαλύπτει την ταυτότητα του αντιπροσώπου που πραγματοποίησε την πώληση, και αναφορά του συνόλου των πωλήσεων που πραγματοποιούν οι αντιπρόσωποι προς πελάτες εγκατεστημένους εντός της ζώνης πωλήσεών τους.

— Στοιχεία που αφορούν τις πωλήσεις κάθε ανταγωνιστή: η SIL μπορεί να κοινοποιεί τις συνολικές πωλήσεις κάθε συγεκριμένου ανταγωνιστή, με ή χωρίς κατανομή κατά μοντέλο, για ολόκληρο το Ηνωμένο Βασίλειο, κατά περιφέρεια ΥΓΑΤ, ανάλογα με τη μορφή εκμεταλλεύσεως της γης, κατά διαμέρισμα, κατά ζώνη δραστηριότητας των αντιπροσώπων της ίδιας επιχειρήσεως και κατά ταχυδρομικό τομέα. Τα στοιχεία αυτά κοινοποιούνται σε μηνιαία βάση.

— Πληροφορίες που αντλούνται από το έντυπο V55: αριθμό πλαισίου, ημερομηνία ταξινομήσεως κάθε ελκυστήρα της οικείας μάρκας ο οποίος πωλείται εντός του Ηνωμένου Βασιλείου. Οι πληροφορίες αυτές κοινοποιούνται σε μηνιαία βάση. Αποσκοπούν στο να καταστήσουν δυνατό τον έλεγχο των αιτήσεων παροχής εγγυήσεως ή εκπτώσεως.

18. Στις 4 Ιανουαρίου 1988 η AEA κοινοποίησε στην Επιτροπή, προκειμένου να τύχει, κυρίως, αρνητικής πιστοποιήσεως και, επικουρικώς, ατομικής απαλλαγής, το Exchange με το οποίο δημιουργούνταν σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών, βασιζόμενο στα στοιχεία ταξινομήσεως των γεωργικών ελκυστήρων. Αυτή η συμφωνία ανταλλαγής πληροφοριών αντικατέστησε προηγούμενη συμφωνία, χρονολογούμενη προ του 1975, η οποία όμως δεν είχε κοινοποιηθεί στην Επιτροπή. Το Exchange περιήλθε σε γνώση της Επιτροπής το 1984, επ' ευκαιρία ερευνών στις οποίες προέβη η Επιτροπή κατόπιν υποβολής καταγγελίας για εμπόδια στις παράλληλες εισαγωγές.

19. Στις 11 Νοεμβρίου 1988 η Επιτροπή απηύθυνε ανακοίνωση αιτιάσεων στην AEA, σε καθένα από τα οκτώ μέλη του Exchange και στην SIL. Στις 24 Νοεμβρίου 1988 τα μέλη του Exchange αποφάσισαν την αναστολή της ισχύος του. Κατά την ακρόαση ενώπιον της Επιτροπής, ισχυρίστηκαν, επικαλούμενες ιδίως τη μελέτη του καθηγητή Albach, μέλους του Berlin Science Center, ότι οι διαβιβαζόμενες πληροφορίες είχαν ευνοϊκή επίδραση στον ανταγωνισμό. Στις 12 Μαρτίου 1990, πέντε μέλη της συμφωνίας — μεταξύ των οποίων και η αναιρεσείουσα — κοινοποίησαν στην Επιτροπή νέα συμφωνία περί διαβιβάσεως πληροφοριών, το Data System, δεσμευόμενες να μην εφαρμόσουν το νέο σύστημα πριν λάβουν την απάντηση της Επιτροπής στην κοινοποίησή τους.

20. Με την απόφαση 92/157 η Επιτροπή:

— διαπίστωσε ότι η συμφωνία ανταλλαγής πληροφοριών σχετικών με τις ταξινομήσεις των γεωργικών ελκυστήρων συνιστά παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, «δεδομένου ότι παρέχει στοιχεία για τον προσδιορισμό των πωλήσεων των μεμονωμένων ανταγωνιστών καθώς και των πωλήσεων και των εισαγωγών των αντιπροσώπων τους» (άρθρο 1)·

— απέρριψε την αίτηση χορηγήσεως απαλλαγής του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης (άρθρο 2)·

— επέβαλε στην AEA και τα μέλη της συμφωνίας να θέσουν τέρμα στην παράβαση, αν δεν το έχουν ήδη πράξει, και να απέχουν στο μέλλον από κάθε συμφωνία ή πρακτική που ενδέχεται να έχει παρόμοιους στόχους ή αποτελέσματα (άρθρο 3).

21. Κατά της αποφάσεως αυτής της Επιτροπής η John Deere άσκησε ενώπιον του Πρωτοδικείου προσφυγή ακυρώσεως, η οποία απορρίφθηκε στο σύνολό της με την απόφαση Deere κατά Επιτροπής. Κατά της αποφάσεως αυτής η John Deere άσκησε την υπό κρίση αναίρεση στις 13 Ιανουαρίου 1995.

II — Λόγοι αναιρέσεως

22. Η John Deere ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Πρωτοδικείου επικαλούμενη τους ακόλουθους οκτώ λόγους αναιρέσεως:

— αντιφατική και ανεπαρκής αιτιολογία·

— εσφαλμένη εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ στη συμφωνία·

— εσφαλμένος χαρακτηρισμός της αγοράς γεωργικών ελκυστήρων του Ηνωμένου Βασιλείου ως κλειστού ολιγοπωλίου·

— εσφαλμένη εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, ως προς τον ανταγωνισμό μεταξύ κατασκευαστών·

— εσφαλμένη εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, όσον αφορά τις συναντήσεις της ΑΕΑ·

— εσφαλμένη εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, όσον αφορά τον περιορισμό του ανταγωνισμού εντός της ίδιας μάρκας·

— εσφαλμένη εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, όσον αφορά την επίπτωση στο εμπόριο μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και των άλλων κρατών μελών και

— αδικαιολόγητη άρνηση εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 3.

23. Προτού αναλύσω καθένα από τους λόγους αυτούς, θεωρώ αναγκαίο να διατυπώσω μια γενική σκέψη σχετικά με τα κριτήρια που έχει ορίσει το Δικαστήριο ως προς το παραδεκτό των αιτήσεων αναιρέσεως κατ' αποφάσεων του Πρωτοδικείου.

24. Με βάση το άρθρο 51, παράγραφος 1, του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, το οποίο αποτελεί εφαρμογή του άρθρου 168 Α, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 112, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού του Διαδικασίας, το Δικαστήριο έχει βαθμιαία προσδιορίσει τα κριτήρια του παραδεκτού των αιτήσεων αναιρέσεως.

Πρώτον, κατά πάγια νομολογία [3], στην αίτηση αναιρέσεως πρέπει να αναφέρονται επακριβώς τα αμφισβητούμενα στοιχεία της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως καθώς και τα νομικά επιχειρήματα επί των οποίων στηρίζεται συγκεκριμένα η αίτηση αυτή. Δεν πληροί τον όρο αυτό μια αίτηση αναιρέσεως που περιορίζεται στην επανάληψη ή στην κατά λέξη παράθεση των λόγων ακυρώσεως και των επιχειρημάτων που προβλήθηκαν ενώπιον του Πρωτοδικείου, περιλαμβανομένων και εκείνων που στηρίζονταν σε πραγματικά περιστατικά τα οποία δεν έγιναν δεκτά από το Πρωτοδικείο. Μια τέτοια αίτηση αναιρέσεως συνιστά στην πραγματικότητα αίτηση επανεξετάσεως της ασκηθείσας ενώπιον του Πρωτοδικείου προσφυγής, η οποία, κατά το άρθρο 49 του Οργανισμού, δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου.

Δεύτερον, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η αίτηση αναιρέσεως μπορεί να στηρίζεται μόνο σε λόγους που αφορούν την παράβαση νομικών κανόνων, αποκλειομένης οποιασδήποτε εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών. Συνεπώς, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η εκτίμηση από το Πρωτοδικείο των προσκομισθέντων ενώπιόν του αποδεικτικών στοιχείων δεν αποτελεί νομικό ζήτημα υποκείμενο σε αναιρετικό έλεγχο, εκτός αν έχουν αλλοιωθεί τα εν λόγω στοιχεία ή η ανακρίβεια των διαπιστώσεων του Πρωτοδικείου προκύπτει από τα στοιχεία της δικογραφίας που του υποβλήθηκαν. Το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να εξετάσει τις αποδείξεις που έχει δεχθεί το Πρωτοδικείο προς διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών, εφόσον αυτές έχουν νομίμως κτηθεί και έχουν τηρηθεί οι κανόνες και οι γενικές αρχές του δικαίου περί του βάρους αποδείξεως και εκτιμήσεως των αποδεικτικών στοιχείων. Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ασκήσει έλεγχο όσον αφορά τον νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών και των εννόμων συνεπειών που συνήγαγε το Πρωτοδικείο [4].

Τέλος, η νομολογία αυτή ορίζει σχετικώς αυστηρά κριτήρια όσον αφορά το παραδεκτό των αιτήσεων αναιρέσεως, με σκοπό να αποφευχθεί να μετατραπεί στην πραγματικότητα η αναίρεση σε έφεση, στα πλαίσια της οποίας επανεξετάζεται η υπόθεση, και για να μη τίθεται εν αμφιβόλω η διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών από το Πρωτοδικείο.

25. Κατά τη γνώμη μου, στις υποθέσεις ανταγωνισμού που αναφύονται από αποφάσεις της Επιτροπής συνιστάται, όπως πρότεινε ο γενικός εισαγγελέας Jacobs [5], στενότερη ερμηνεία των κριτηρίων παραδεκτού των αιτήσεων ακυρώσεως και, ειδικότερα, του άρθρου 51 του Οργανισμού, σύμφωνα με το οποίο οι αιτήσεις αναιρέσεως ενώπιον του Δικαστηρίου πρέπει να περιορίζονται μόνο σε νομικά ζητήματα. Συγκεκριμένα, στις υποθέσεις αυτές το Πρωτοδικείο εξετάζει μια απόφαση της Επιτροπής που εκθέτει τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς και προβαίνει σε νομική εκτίμηση. Το Πρωτοδικείο, περιοριζόμενο στις διαπιστώσεις της Επιτροπής ή προβαίνοντας σε νέες έρευνες, προσδιορίζει τα πραγματικά περιστατικά και το Δικαστήριο πρέπει να στηριχθεί στον προσδιορισμό αυτό στο πλαίσιο των αιτήσεων αναιρέ-

3 — Βλ., μεταξύ άλλων, τις διατάξεις της 26ης Απριλίου 1993, C-244/92 P, Kupka-Floridi κατά ΟΚΕ (Συλλογή 1993, σ. I-2041)· της 26ης Σεπτεμβρίου 1994, C-26/94 P, X κατά Επιτροπής (Συλλογή 1994, σ. I-4379)· της 17ης Οκτωβρίου 1995, C-62/94 P, Turner κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. I-3177), και την απόφαση της 24ης Οκτωβρίου 1996, C-73/95 P, Viho κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. I-5457, σκέψεις 25 και 26).

4 — Αποφάσεις της 2ας Μαρτίου 1994, C-53/92 P, Hilti κατά Επιτροπής (Συλλογή 1994, σ. I-667), και της 6ης Απριλίου 1995, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-241/91 P και C-242/91 P, RTE και ITP κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. I-743), και διάταξη της 17ης Σεπτεμβρίου 1996, C-19/95 P, San Marco κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. I-4435, σκέψη 39).

5 — Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Jacobs στην υπόθεση Hilti κατά Επιτροπής, όπ.π., σημεία 8 έως 12 και 46 έως 49.

σεως, άλλως θα αλλοιωθεί ο ρόλος του Πρωτοδικείου, αν το Δικαστήριο οφείλει να επανεξετάζει, κατόπιν αιτήσεως των αναιρεσειόντων, τα πραγματικά στοιχεία των αποφάσεων του Πρωτοδικείου.

Στη συνέχεια, θα εξετάσω καθένα από τους λόγους αναιρέσεως που επικαλείται η John Deere, λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερθέντα αυστηρά κριτήρια περί του παραδεκτού. Η εφαρμογή των κριτηρίων αυτών έχει ιδιαίτερη σημασία στα πλαίσια της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως, με την οποία η αναιρεσείουσα επικαλείται συχνά επιχειρήματα πανομοιότυπα με εκείνα που επικαλέστηκε ενώπιον του Πρωτοδικείου και πολλές φορές περιορίζεται στην αμφισβήτηση των πραγματικών περιστατικών όπως αυτά διαπιστώθηκαν από το Πρωτοδικείο, χωρίς να προσδιορίζει κρίσιμα νομικά ζητήματα στο πλαίσιο της αναιρέσεως.

A — *Αντιφατική και ανεπαρκής αιτιολογία*

26. Ως προς την ύπαρξη αντιφατικής αιτιολογίας, η αναιρεσείουσα φρονεί ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομικό σφάλμα εξετάζοντας στις σκέψεις 39 και 40 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως τη νομιμότητα του Exchange αντί του Data System, μολονότι οι επιχειρήσεις που κοινοποίησαν το δεύτερο στην Επιτροπή δεσμεύθηκαν να μη μετέχουν στο Exchange.

27. Αυτό το σκέλος του λόγου αναιρέσεως είναι απαράδεκτο, διότι αναφέρεται σε πραγματικό ζήτημα, το οποίο λύθηκε από το Πρωτοδικείο και δεν μπορεί να αμφισβητηθεί στα πλαίσια της αναιρέσεως. Συγκεκριμένα, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η προσβαλλομένη απόφαση ανέλυσε ορθά τη νομιμότητα του Exchange και του Data System, διότι όλες οι μετέχουσες στο πρώτο επιχειρήσεις δεν μετείχαν στο δεύτερο και διότι δεν ανακλήθηκε η κοινοποίηση του Exchange.

28. Ως προς την ανεπάρκεια της αιτιολογίας, η John Deere επικαλείται δύο επιχειρήματα. Πρώτον, η αναιρεσείουσα φρονεί ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε σφάλμα κρίνοντας, στη σκέψη 40 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, επαρκώς αιτιολογημένη την προσβαλλομένη απόφαση όσον αφορά τη νομιμότητα του Data System, στο οποίο επεκτείνει, ως μη όφειλε, τις σκέψεις που διατύπωσε ως προς το Exchange, παρά τις μεταξύ τους διαφορές. Το επιχείρημα αυτό της αναιρεσείουσας είναι επίσης απαράδεκτο προς στήριξη της αναιρέσεως, διότι αμφισβητεί πραγματικό στοιχείο το οποίο διαπιστώθηκε αμετάκλητα με την απόφαση του Πρωτοδικείου, δηλαδή αμφισβητεί τις αναλογίες και τις διαφορές μεταξύ των διαβιβαζομένων πληροφοριακών στοιχείων στο πλαίσιο του Exchange και εντός του Data System.

29. Δεύτερον, η αναιρεσείουσα φρονεί ότι το Πρωτοδικείο δεν έχει επαρκώς αιτιολογήσει γιατί θεωρεί δικαιολογημένη τη χρησιμοποίηση από την Επιτροπή του κριτηρίου των δέκα πωληθέντων ελκυστήρων

κατά περιοχή, είδος προϊόντος ή συγκεκριμένη χρονική περίοδο ως ορίου κάτω από το οποίο υπάρχει μεγάλος κίνδυνος να παρέχουν τα δεδομένα, μολονότι είναι συγκεντρωτικά, τη δυνατότητα διαπιστώσεως του ακριβούς όγκου πωλήσεων ορισμένων ή όλων των ανταγωνιστών. Η John Deere φρονεί ότι το κριτήριο αυτό των δέκα μονάδων που έχουν πωληθεί είναι πολύ περιοριστικό, διότι στις μικρές ζώνες πωλήσεως καθυστερεί πολύ τη διανομή των δεδομένων.

30. Το επιχείρημα αυτό της αναιρεσείουσας πρέπει να απορριφθεί. Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ο δικαστικός έλεγχος περίπλοκων οικονομικών εκτιμήσεων που περιέχονται στις αποφάσεις της Επιτροπής περί ανταγωνισμού πρέπει να περιορίζεται βασικά στο αν υφίσταται πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως ή κατάχρηση εξουσίας [6]. Αναμφίβολα, ο καθορισμός του κριτηρίου που εμποδίζει να γίνουν επακριβώς γνωστές οι πωλήσεις των ανταγωνιστών αποτελεί περίπλοκη οικονομική εκτίμηση. Το Πρωτοδικείο, στη σκέψη 92 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, διαπίστωσε ότι δεν υπάρχει πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως της Επιτροπής ως προς τη χρησιμοποίηση του κριτηρίου των δέκα μονάδων που έχουν πωληθεί, αν ληφθούν υπόψη τα χαρακτηριστικά της αγοράς και η φύση των ανταλλασσομένων πληροφοριών. Το Πρωτοδικείο, αφού προβεί σε εμπεριστατωμένη ανάλυση των πραγματικών στοιχείων στις υποθέσεις ανταγωνισμού, βρίσκεται στην κατάλληλη θέση για να διενεργήσει τον πολύ περιορισμένο δικαστικό έλεγχο που προβλέπει η κοινοτική νομολογία όσον αφορά τις οικονομικές εκτιμήσεις που περιέχονται στις αποφάσεις της Επιτροπής. Κατά τη γνώμη μου, ο έλεγχος από το Πρωτοδικείο των εν λόγω εκτιμήσεων, οι οποίες είναι πάντοτε στενά συνδεδεμένες με τα πραγματικά στοιχεία της διαφοράς, δεν πρέπει, κατ' αρχήν, να αποτελεί αντικείμενο της αιτήσεως αναιρέσεως.

31. Ενόψει των ανωτέρω, φρονώ ότι αυτός ο λόγος αναιρέσεως είναι εν μέρει απαράδεκτος και ότι τα παραδεκτά επιχειρήματα πρέπει να απορριφθούν.

Β — *Εσφαλμένη εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης στη συμφωνία*

32. Η John Deere φρονεί ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομικό σφάλμα κρίνοντας, στη σκέψη 66 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι υπήρχε ρητή ή τουλάχιστον σιωπηρή συμπαιγνία μεταξύ των συμβαλλομένων μερών για την κατανομή των περιοχών πωλήσεων των αντιπροσώπων τους σύμφωνα με τους υπάρχοντες στο Ηνωμένο Βασίλειο ταχυδρομικούς τομείς.

33. Ο λόγος αυτός είναι απαράδεκτος, διότι επαναλαμβάνει επιχειρήματα πανομοιότυπα με εκείνα που υποστήριξε η John Deere ενώπιον του Πρωτοδικείου και διότι αμφισβητεί πραγματικά περιστατικά που διαπιστώθηκαν αμετάκλητα με την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση. Πράγματι, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι αποδείχθηκε η ύπαρξη τουλάχιστον σιωπηρής συμφωνίας μεταξύ των θιγομένων επιχειρηματιών για την

6 — Απόφαση της 11ης Ιουλίου 1985, 42/84, Remia κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1985, σ. 2545, σκέψη 34), και προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Jacobs στην υπόθεση Hilti κατά Επιτροπής, όπ.π., σημείο 9.

οριοθέτηση, με βάση το σύστημα του ταχυδρομικού κώδικα στο Ηνωμένο Βασίλειο, των περιοχών πωλήσεων των αντιπροσώπων καθώς και η ύπαρξη θεσμικού πλαισίου το οποίο, μέσω της ΑΕΑ και της SIL, παρέχει τη δυνατότητα ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των επιχειρηματιών.

34. Επομένως, αυτός ο λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος.

Γ — *Εσφαλμένος χαρακτηρισμός της αγοράς γεωργικών ελκυστήρων του Ηνωμένου Βασιλείου ως κλειστού ολιγοπωλίου*

35. Με τον λόγο αυτό η αναιρεσείουσα φρονεί ότι το Πρωτοδικείο, χαρακτηρίζοντας τη βρετανική αγορά γεωργικών ελκυστήρων ως κλειστό ολιγοπώλιο, υπέπεσε στα ακόλουθα πέντε σφάλματα:

— ατελής και ανεπαρκώς αιτιολογημένη ανάλυση της σχετικής αγοράς·

— μη εξέταση της προσκομισθείσας από την John Deere εκθέσεως του πραγματογνώμονα·

— ανακρίβεια των διαπιστώσεων του Πρωτοδικείου·

— εσφαλμένος ορισμός της σχετικής γεωγραφικής αγοράς και

— έλλειψη περιορισμού του ανταγωνισμού.

36. Σύμφωνα με την John Deere, το πρώτο σφάλμα στο οποίο υπέπεσε το Πρωτοδικείο κατά την ανάλυση των χαρακτηριστικών της βρετανικής αγοράς γεωργικών ελκυστήρων έγκειται στο ότι δεν έλαβε υπόψη του τρεις απαραίτητους παράγοντες, ήτοι τον ανταγωνισμό στον τομέα των τιμών, την ανανέωση του προϊόντος χάρη στην έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη καθώς και την αγοραστική δύναμη της πελατείας των κατασκευαστών ελκυστήρων.

Αυτό το επιχείρημα της αναιρεσείουσας δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Όπως επισημαίνει η Επιτροπή στο υπόμνημα αντικρούσεως, το Πρωτοδικείο έλαβε υπόψη του στην αναιρεσιβαλλομένη απόφαση αυτούς τους τρεις παράγοντες που επικαλείται η John Deere, αλλά δέχθηκε ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως στην προσβαλλομένη απόφαση, επειδή έδωσε προτεραιότητα σε άλλα στοιχεία της σχετικής αγοράς προκειμένου να τη χαρακτηρίσει κλειστό ολιγοπώλιο. Έτσι, η σκέψη 74 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως υπαινίσσεται τους παράγοντες που επικαλείται η John Deere, αλλά με τις σκέψεις 78 έως 80 το Πρωτοδικείο δέχεται ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως, επειδή στηρίχθηκε σε άλλα χαρακτηριστικά της αγοράς — μερίδια αγοράς των κατασκευαστών, σχετική σταθερότητα, ισχυροί φραγμοί εισόδου — για να αποφανθεί ότι επρόκειτο για κλειστό ολιγοπώλιο.

Κατά τη γνώμη μου, το Πρωτοδικείο έλαβε υπόψη του τους παράγοντες που αναφέρει η John Deere, στο πλαίσιο δε αιτήσεως αναιρέσεως δεν είναι δυνατή η εκ νέου επίκληση των ίδιων επιχειρημάτων που προβλήθηκαν σε πρώτο βαθμό ως προς τα πραγματικά χαρακτηριστικά μιας αγοράς, για τη διαπίστωση των οποίων αρμόδιο είναι το Πρωτοδικείο.

37. Το δεύτερο σφάλμα στο οποίο υπέπεσε το Πρωτοδικείο, σύμφωνα με την John Deere, κατά τον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών της βρετανικής αγοράς γεωργικών ελκυστήρων, έγκειται στο ότι δεν εξέτασε, ως όφειλε, την οικονομική έκθεση του καθηγητή Albach, πραγματογνώμονα που πρότεινε η αναιρεσείουσα. Κατά τη γνώμη μου, δεν υπάρχει σφάλμα, διότι το Πρωτοδικείο αναφέρθηκε στην εν λόγω έκθεση στη σκέψη 75 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως [7]. Πάντως, στις σκέψεις 78 έως 80 της αποφάσεως αυτής, το Πρωτοδικείο κλίνει προς ένα χαρακτηρισμό της αγοράς ελκυστήρων στο Ηνωμένο Βασίλειο παρόμοιο με εκείνο της εκθέσεως άλλου πραγματογνώμονα, του καθηγητή Neumann, την οποία προσκόμισε η Επιτροπή, και με εκείνον της εκθέσεως για τον κλάδο του γεωργικού εξοπλισμού στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, την οποία επίσης προσκόμισε η Επιτροπή. Κατά τη γνώμη μου, το Πρωτοδικείο αιτιολόγησε επαρκώς την επιλογή του υπέρ αυτής της τελευταίας οικονομικής αναλύσεως της σχετικής αγοράς και, επομένως, δεν υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως ούτε θα μπορούσαμε να απαιτήσουμε από το Πρωτοδικείο να είχε απορρίψει με την απόφασή του ρητώς καθένα από τα επιχειρήματα της εκθέσεως του καθηγητή Albach.

38. Το τρίτο σφάλμα στον καθορισμό των χαρακτηριστικών της σχετικής αγοράς έγκειται, σύμφωνα με την αναιρεσείουσα, στις ανακρίβειες των διαπιστώσεων του Πρωτοδικείου με βάση έγγραφα της δικογραφίας. Η John Deere φρονεί ότι από τα έγγραφα αυτά είναι αδύνατο να συναχθεί, όπως έπραξε το Πρωτοδικείο, ότι η σχετική αγορά χαρακτηρίζεται από σχετική σταθερότητα των θέσεων των ανταγωνιστών, ισχυρούς φραγμούς εισόδου και επαρκή βαθμό ομοιογένειας των προϊόντων.

Το επιχείρημα αυτό είναι απαράδεκτο, διότι αμφισβητεί πραγματικές εκτιμήσεις, στις οποίες προέβη αμετάκλητα το Πρωτοδικείο, σχετικά με τη δομή και τα χαρακτηριστικά της βρετανικής αγοράς γεωργικών ελκυστήρων. Η αναιρεσείουσα δεν επικαλείται ούτε προσδιορίζει παρατυπίες των εγγράφων της δικογραφίας, ικανές να παρασύρουν το Πρωτοδικείο σε εσφαλμένη εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, και, επομένως, το επιχείρημά της είναι απαράδεκτο στα πλαίσια της αναιρέσεως και δεν μπορεί να στηριχθεί στην απόφαση Επιτροπή κατά Brazzelli Lualdi κ.λπ. [8].

39. Τέταρτον, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο προσδιόρισε εσφαλμένα τη σχετική γεωγραφική αγορά, περιορίζοντας την αγορά γεωργικών ελκυστήρων στο Ηνωμένο Βασίλειο.

7 — Ο καθηγητής Albach θεωρούσε την αγορά ελκυστήρων στο Ηνωμένο Βασίλειο ως «(...) ευρύ ολιγοπώλιο διαφοροποιημένων προϊόντων στο οποίο τα συνολικά μερίδια αγοράς των σημαντικότερων προμηθευτών μειώνονται και πρόσφατα έχουν εμφανισθεί στην αγορά νέοι ανταγωνιστές. Πρόκειται για αγορά στην οποία ο ανταγωνισμός είναι σκληρός (...)».

8 — Απόφαση της 1ης Ιουνίου 1994, C-136/92 P (Συλλογή 1994, σ. I-1981, σκέψη 48), όπου ορίζονται τα εξής: «Το Πρωτοδικείο είναι συνεπώς το μόνο αρμόδιο για τη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών, εκτός αν η ανακρίβεια του περιεχομένου των διαπιστώσεών του προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου της υποθέσεως που έχει υποβληθεί στην κρίση του.»

Το επιχείρημα αυτό δεν είναι παραδεκτό στα πλαίσια της αναιρέσεως, διότι η John Deere δεν το είχε προβάλει κατά τη διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου, κατά την οποία περιορίστηκε στη συζήτηση των επιπτώσεων του συστήματος πληροφοριών στο ενδοκοινοτικό εμπόριο [9].

40. Τέλος, η John Deere υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο εσφαλμένα έκρινε, στη σκέψη 51 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ο χαρακτηρισμός της σχετικής αγοράς ως αγοράς πολύ συγκεντρωμένης συνεπάγεται την εξασθένιση του εντός αυτής ανταγωνισμού. Κατά τη γνώμη της, είναι δυνατόν να υπάρχει σκληρός ανταγωνισμός σε ολιγοπωλιακή αγορά.

Η επιχειρηματολογία αυτή της John Deere δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Το Πρωτοδικείο δεν περιορίζεται στη διαπίστωση αυτόματης σχέσεως μεταξύ του βαθμού συγκεντρώσεως στη σχετική αγορά και της εντάσεως του ανταγωνισμού που υπάρχει σ' αυτήν. Συγκεκριμένα, το Πρωτοδικείο ανέλυσε τα χαρακτηριστικά της αγοράς γεωργικών ελκυστήρων στο Ηνωμένο Βασίλειο, συνάγοντας από αυτά ότι πρόκειται για κλειστό ολιγοπώλιο. Στη συνέχεια, κατέληξε ότι σε μια αγορά με παρόμοια χαρακτηριστικά η ύπαρξη συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών, όπως το αναλυθέν στη δίκη εκείνη, περιορίζει τον ανταγωνισμό. Με τους ισχυρισμούς της, η John Deere δεν επικαλείται κανένα επιχείρημα αντίθετο προς το συμπέρασμα αυτό του Πρωτοδικείου, το οποίο συμπίπτει με το συμπέρασμα της Επιτροπής στην προσβαλλομένη απόφαση.

41. Ενόψει των ανωτέρω σκέψεων, φρονώ ότι αυτός ο λόγος αναιρέσεως είναι εν μέρει απαράδεκτος και ότι τα παραδεκτά επιχειρήματα πρέπει να απορριφθούν.

Δ — Εσφαλμένη εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ όσον αφορά τον ανταγωνισμό μεταξύ των κατασκευαστών

42. Αυτός ο λόγος αναιρέσεως τον οποίο επικαλείται η John Deere υποδιαιρείται σε τρία σκέλη, ήτοι:

— στο ότι η μείωση ή η εξάλειψη της αβεβαιότητας σχετικά με τη λειτουργία της αγοράς δεν περιόρισε τον ανταγωνισμό·

— στο ότι δεν υπάρχουν μεγαλύτερες δυσχέρειες εισόδου στην αγορά και

9 — Βλ. την απόφαση Επιτροπή κατά Brazzelli Lualdi κ.λπ., όπ.π., σκέψη 59, της οποίας το κείμενο έχει ως εξής: «Αν επιτρεπόταν στον διάδικο να προβάλει για πρώτη φορά ενώπιον του Δικαστηρίου ισχυρισμό που δεν είχε προβάλει ενώπιον του Πρωτοδικείου, τούτο θα σήμαινε ότι ο διάδικος αυτός θα είχε τη δυνατότητα να υποβάλει στην κρίση του Δικαστηρίου, του οποίου η αρμοδιότητα επί των αιτήσεων αναιρέσεως είναι περιορισμένη, διαφορά με ευρύτερο περιεχόμενο απ' ό,τι η διαφορά που εκδίκασε το Πρωτοδικείο. Όταν έχει ασκηθεί αναίρεση, η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου περιορίζεται συνεπώς στον έλεγχο της νομικής λύσεως που δόθηκε ενόψει των ισχυρισμών που προβλήθηκαν και εξετάστηκαν ενώπιον του Πρωτοδικείου.»

— στο ότι το άρθρο 85, παράγραφος 1, δεν απαγορεύει «τα αμιγώς δυνητικά αποτελέσματα στον ανταγωνισμό».

Στη συνέχεια θα εξετάσω καθένα από τα τρία σκέλη αυτού του λόγου αναιρέσεως.

1. Ως προς το ότι η μείωση ή εξάλειψη της αβεβαιότητας σχετικά με τη λειτουργία της αγοράς δεν περιόρισε τον ανταγωνισμό

43. Η John Deere φρονεί ότι το Πρωτοδικείο με την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση ερμήνευσε εσφαλμένα την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1 «(...) περιορισμός (...) του ανταγωνισμού (...)». Κατά τη γνώμη της, ο ανταγωνισμός περιορίζεται όταν οι επιχειρήσεις παύουν να καθορίζουν κατά τρόπο ανεξάρτητο τη συμπεριφορά τους στην αγορά και βλάπτουν έτσι τον ανταγωνισμό [10]. Στην παρούσα υπόθεση, ούτε το Πρωτοδικείο ούτε η Επιτροπή διαπίστωσαν την ύπαρξη περιορισμού του ανταγωνισμού, διότι δεν απέδειξαν ότι η προκληθείσα από το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών μείωση της αβεβαιότητας στη βρετανική αγορά γεωργικών ελκυστήρων περιόρισε την ελευθερία των επιχειρήσεων να λαμβάνουν αποφάσεις κατά τρόπο ανεξάρτητο ούτε απέδειξαν ότι συνέπεια του εν λόγω συστήματος υπήρξε η μείωση του ανταγωνισμού.

Ως προς την ελευθερία των επιχειρήσεων να λαμβάνουν αποφάσεις κατά τρόπο ανεξάρτητο, η John Deere φρονεί ότι το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών δεν την έχει περιορίσει, διότι τα πληροφοριακά στοιχεία που κοινοποιούνται από την SIL αναφέρονται στα αναγόμενα στο παρελθόν αποτελέσματα των ανταγωνιστών και δεν περιέχουν δεδομένα σχετικά με εμπορικά μυστικά, όπως οι τιμές, η ταυτότητα των πελατών ή τα προγράμματα παραγωγής. Τα πληροφοριακά αυτά στοιχεία δεν αποκαλύπτουν τη μελλοντική εμπορική στρατηγική των επιχειρήσεων, των οποίων η συμπεριφορά ενόψει της μεγαλύτερης διαφάνειας της αγοράς καθίσταται απρόβλεπτη και δεν συμπίπτει κατ' ανάγκη. Σύμφωνα με την αναιρεσείουσα, η απόφαση του Δικαστηρίου η λεγόμενη «χαρτοπολτός» [11] επιβεβαιώνει το επιχείρημα αυτό. Επιπλέον, το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών δεν έχει προκαλέσει μείωση του εμπορικού ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων που κατασκευάζουν γεωργικούς ελκυστήρες και οι επιθετικές εμπορικές στρατηγικές τους δεν έχουν εκλείψει, διότι το εν λόγω σύστημα γνωστοποιούσε συνολικά δεδομένα για τις πωλήσεις, τα οποία επιπλέον καθίσταντο γνωστά με καθυστέρηση αρκετών μηνών.

Ως προς την ενδεχόμενη μείωση του ανταγωνισμού ως συνέπεια του συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών, η John Deere αρνείται ότι αυτό συνέβη. Αντιθέτως, φρονεί ότι το εν λόγω σύστημα έχει μεταβάλει θετικά τους όρους ανταγωνισμού στην αγορά γεωργικών ελκυστήρων στο Ηνωμένο Βασίλειο, διότι η μεγαλύτερη διαφάνεια έχει ενισχύσει τον ανταγωνισμό, παρέχοντας τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να προσδιορίζουν καλύτερα τις απαιτήσεις των καταναλωτών και τις τάσεις της αγο-

10 — Αποφάσεις της 16ης Δεκεμβρίου 1975, 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73 έως 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, Suiker Unie κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1975, σ. 507), και της 14ης Ιουλίου 1981, 172/80, Züchner (Συλλογή 1981, σ. 2021).

11 — Απόφαση της 31ης Μαρτίου 1993, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85 και C-117/85 έως C-129/85, Ahlström κατά Επιτροπής (Συλλογή 1993, σ. I-1307, σκέψη 64).

ράς, ώστε να προσαρμόζουν τον προγραμματισμό της παραγωγής τους προς αυτές.

44. Για να δικαιολογήσει την επιχειρηματολογία της, η John Deere χρησιμοποιεί διάφορα επιχειρήματα τα οποία, κατά τη γνώμη μου, είναι απαράδεκτα, διότι αλλοιώνουν τα πραγματικά περιστατικά που διαπίστωσε το Πρωτοδικείο με την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση. Συγκεκριμένα, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η αγορά γεωργικών ελκυστήρων στο Ηνωμένο Βασίλειο είναι ολιγοπώλιο με ισχυρούς φραγμούς εισόδου (σκέψεις 78 έως 84), ότι οι ανταλλασσόμενες πληροφορίες στο πλαίσιο της συμφωνίας ανταλλαγής πληροφοριών αποτελούσαν επιχειρηματικά απόρρητα (σκέψη 81) και ότι οι λεπτομερείς και ακριβείς πληροφορίες ανταλλάσσονταν μεταξύ των κατασκευαστών σε τακτά χρονικά διαστήματα.

45. Εκκινώντας από τη βάση αυτή, φρονώ ότι αυτό το σκέλος του λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί, διότι το Πρωτοδικείο ορθώς έχει εφαρμόσει με την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση τον όρο περί περιορισμού του ανταγωνισμού, ο οποίος πρέπει οπωσδήποτε να συντρέχει για να αντίκειται η συμφωνία προς το άρθρο 85, παράγραφος 1.

46. Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ο ανταγωνισμός περιορίζεται ή νοθεύεται, υπό την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, όταν οι επιχειρηματίες παύουν να καθορίζουν αυτοτελώς την εμπορική τους στρατηγική. Αυτή η απαίτηση της αυτοτέλειας δεν τους εμποδίζει να προσαρμόζονται προσφυώς στη συμπεριφορά των ανταγωνιστών τους, είναι όμως ασυμβίβαστη με κάθε είδους άμεση ή έμμεση επαφή μεταξύ των επιχειρηματιών, η οποία έχει ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα τη μεταβολή των κανονικών συνθηκών ανταγωνισμού της σχετικής αγοράς, λαμβανομένων υπόψη της φύσεως των προϊόντων ή των παρεχομένων υπηρεσιών, τη σπουδαιότητα και τον αριθμό των επιχειρήσεων και το μέγεθος της εν λόγω αγοράς [12].

47. Η ανεξαρτησία των επιχειρηματιών να καθορίζουν την εμπορική στρατηγική τους εκλείπει σαφώς όταν συνάπτουν συμφωνία που περιορίζει την ελευθερία μελλοντικής δράσεώς τους στην αγορά. Πάντως, η εν λόγω ανεξαρτησία μπορεί επίσης να απειλείται, όταν οι επιχειρηματίες δημιουργούν μορφές συνεργασίας για την επιδίωξη κοινού οικονομικού συμφέροντος, οι οποίες, χωρίς να αποτελούν άμεσα τη βάση πρακτικής περιορίζουσας τον ανταγωνισμό, επηρεάζουν τον μεταξύ των παραγωγών ανταγωνισμό.

48. Στην παρούσα υπόθεση, οι σημαντικότερες κατασκευάστριες επιχειρήσεις γεωργικών ελκυστήρων στο Ηνωμένο Βασίλειο δημιούργησαν ένα σχήμα συνεργασίας, ήτοι τη συμφωνία περί ανταλλαγής πληροφοριών, το οποίο αποσκοπεί στο να διευκολύνει την ενημέρωσή τους για τη βρετανική αγορά. Αποτέλεσμα της συμφωνίας αυτής υπήρξε η πολύ σημαντική αύξηση της διαφάνειας της εν λόγω αγοράς και η συνακόλουθη μείωση της αβεβαιότητας ως προς την εμπορική στρατηγική των ανταγωνιζομένων επιχειρήσεων.

12 — Αποφάσεις Suiker Unie κ.λπ. κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψεις 173 και 174, και Züchner όπ.π., σκέψεις 13 και 14.

49. Κατά τη γνώμη μου, η προκληθείσα από τη συμφωνία περί ανταλλαγής πληροφοριών μείωση της αβεβαιότητας περιορίζει την ελευθερία των επιχειρήσεων να λαμβάνουν εμπορικές αποφάσεις κατά τρόπο ανεξάρτητο και περιορίζει, επομένως, τον ανταγωνισμό υπό την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1. Το συμπέρασμα αυτό, το οποίο συμπίπτει με την επιχειρηματολογία της Επιτροπής και του Πρωτοδικείου, στηρίζεται στους ακόλουθους λόγους:

— Η διαφάνεια και η συνακόλουθη μείωση της αβεβαιότητας ενισχύουν τον ανταγωνισμό μόνο στις πολύ ανταγωνιστικές αγορές. Ωστόσο, στις ολιγοπωλιακές αγορές, όπως αυτή της παρούσας υποθέσεως, η υπερβολική διαφάνεια παρέχει στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να γνωρίζουν γρήγορα την εμπορική στρατηγική των ανταγωνιστών τους και αυτό προκαλεί «αποκλεισμό» της αγοράς, ο οποίος αποθαρρύνει τις επιθετικές εμπορικές στρατηγικές. Η υπερβολική διαφάνεια εκμηδενίζει ή τουλάχιστον περιορίζει τον ανταγωνισμό στην ολιγοπωλιακή αγορά.

— Οι πληροφορίες που ανταλλάσσουν οι μετέχουσες στη συμφωνία επιχειρήσεις αναφέρονται σε επιχειρηματικά απόρρητα και παρέχουν στις εν λόγω επιχειρήσεις τη δυνατότητα να γνωρίζουν τις πωλήσεις των αντιπροσώπων τους εκτός και εντός της συμφωνηθείσας περιοχής καθώς και τις πωλήσεις των άλλων ανταγωνιστριών επιχειρήσεων και των αντιπροσώπων τους που μετέχουν στη συμφωνία. Τα κοινοποιούμενα μέσω της SIL πολυάριθμα δεδομένα για τις πωλήσεις παρέχουν επίσης στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να εντοπίζουν τις προερχόμενες από άλλα κράτη μέλη παράλληλες εισαγωγές.

— Τα δεδομένα γνωστοποιούνται στις μετέχουσες στη συμφωνία επιχειρήσεις μέσω της SIL ανά εβδομάδα, μήνα ή τρίμηνο. Το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από την πώληση μέχρι τη διαβίβαση των πληροφοριών είναι αρκετά σύντομο και κατά συνέπεια τα δεδομένα δεν έχουν για τις επιχειρήσεις «ιστορικό» χαρακτήρα, αλλ' αποτελούν ενημέρωση για την εμπορική στρατηγική που εφαρμόζουν οι άλλες ανταγωνίστριες επιχειρήσεις.

— Οι επιχειρήσεις που πωλούν ελκυστήρες είναι οι μόνες που λαμβάνουν τις κοινοποιούμενες μέσω της SIL πληροφορίες, οι οποίες δεν δημοσιεύονται. Επομένως, οι αγοραστές δεν έχουν κανένα όφελος από τη συμφωνία περί ανταλλαγής πληροφοριών. Το γεγονός αυτό καθιστά ανεφάρμοστη στην παρούσα υπόθεση, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της John Deere, την απόφαση «χαρτοπολτός» [13] του Δικαστηρίου, διότι στην υπόθεση εκείνη το σύστημα των τριμηνιαίων ανακοινώσεων των τιμών πωλήσεως του χαρτοπολτού, το οποίο εφαρμοζόταν από τις επιχειρήσεις παραγωγής, παρείχε χρήσιμα πληροφοριακά στοιχεία στους αγοραστές. Στην παρούσα όμως υπόθεση η συμφωνία επιτρέπει την ανταλλαγή πληροφοριών μόνο μεταξύ επιχειρήσεων που πωλούν ελκυστήρες και είναι ανταγωνιστές στη βρετανική αγορά.

50. Ενόψει των ανωτέρω σκέψεων, φρονώ ότι το πρώτο σκέλος του λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

13 — Όπ.π., σκέψεις 63 και 64.

2. Ως προς το ότι δεν υπάρχουν μεγαλύτερες δυσχέρειες εισόδου στην αγορά

51. Το Πρωτοδικείο έκρινε, με τις σκέψεις 52 και 84 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η συμφωνία ανταλλαγής πληροφοριών κατέληγε σε αρνητικά αποτελέσματα για τους επιχειρηματίες που επιθυμούσαν να εισέλθουν στη βρετανική αγορά γεωργικών ελκυστήρων, διότι, αν δεν μετείχαν στη συμφωνία, δεν θα είχαν απαραίτητες πληροφορίες για την εν λόγω αγορά και διότι, αν μετείχαν σ' αυτήν, η εμπορική στρατηγική τους θα γινόταν γρήγορα γνωστή στις ήδη υπάρχουσες στην αγορά επιχειρήσεις.

Η John Deere υποστηρίζει ότι η διαπίστωση αυτή είναι εσφαλμένη για δύο λόγους. Πρώτον, το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών είναι ανοικτό αδιακρίτως σε όλους τους κατασκευαστές και πωλητές που αποφασίζουν να εγκατασταθούν στο Ηνωμένο Βασίλειο και, ακόμη κι αν δεν προσχωρήσουν σ' αυτό, μπορούν να έχουν ανεξάρτητη εμπορική στρατηγική, έστω κι αν δεν διαθέτουν τις πληροφορίες που διαβιβάζονται μέσω της συμφωνίας. Δεύτερον, αν οι νέοι αυτοί επιχειρηματίες μετέχουν στο σύστημα, η ελευθερία τους να ενεργούν κατά τρόπο ανεξάρτητο στην αγορά δεν εκλείπει και η εμπορική στρατηγική τους δεν καθίσταται γρήγορα γνωστή στους ανταγωνιστές τους.

52. Οι λόγοι αυτοί δεν είναι παραδεκτοί ως λόγοι αναιρέσεως, διότι με αυτούς η John Deere περιορίζεται σε επανάληψη ενώπιον του Δικαστηρίου των ίδιων επιχειρημάτων που απορρίφθηκαν από το Πρωτοδικείο με την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση, χωρίς να προβάλει κανένα επιχείρημα περί ενδεχομένου νομικού σφάλματος στο οποίο υπέπεσε το Πρωτοδικείο κατά την εκτίμησή του.

3. Ως προς το ότι το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης δεν απαγορεύει «τα αμιγώς δυνητικά αποτελέσματα επί του ανταγωνισμού»

53. Η John Deere φρονεί ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομικό σφάλμα αποδεχόμενο, με τις σκέψεις 61 και 92 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το άρθρο 85, παράγραφος 1, απαγορεύει τόσο τα πραγματικά αποτελέσματα που θίγουν τον ανταγωνισμό όσο και τα δυνητικά αποτελέσματα, εφόσον αυτά είναι αρκούντως αισθητά. Επομένως, το Πρωτοδικείο έκρινε αδιάφορο το ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε τα περιορίζοντα τον ανταγωνισμό πραγματικά αποτελέσματα της συμφωνίας ανταλλαγής πληροφοριών στη βρετανική αγορά γεωργικών ελκυστήρων.

Κατά την John Deere, οι αποφάσεις του Δικαστηρίου Société technique minière [14] και Salonia [15] και η απόφαση του Πρωτοδικείου Petrofina κατά Επιτροπής [16], τις οποίες επικαλείται το Πρωτοδικείο για να καταλήξει ότι το άρθρο 85, παράγραφος 1, απαγορεύει τα αμιγώς δυνητικά αποτελέσματα που θίγουν τον ανταγωνισμό, έχουν εσφαλμένα εφαρμοστεί στην αναιρεσιβαλλομένη

14 — Απόφαση της 30ής Ιουνίου 1966, 56/65, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 313.

15 — Απόφαση της 16ης Ιουνίου 1981, 126/80, Συλλογή 1981, σ. 1563.

16 — Απόφαση της 24ης Οκτωβρίου 1991, T-2/89, Συλλογή 1991, σ. II-1087.

απόφαση. Οι αποφάσεις Salonia και Petrofina κατά Επιτροπής αναφέρονται στα δυνητικά αποτελέσματα συμφωνίας στο ενδοκοινοτικό εμπόριο και όχι στα δυνητικά αποτελέσματά της επί του ανταγωνισμού. Στην απόφαση Societé technique minière δεν κρίθηκε ότι τα αμιγώς δυνητικά αποτελέσματα που θίγουν τον ανταγωνισμό αρκούν για να αποδειχθεί η ύπαρξη παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1.

54. Τα επιχειρήματα αυτά της αναιρεσείουσας δεν μπορούν να γίνουν δεκτά.

55. Για να αντίκειται μια συμφωνία προς το άρθρο 85, παράγραφος 1, πρέπει να έχει «(...) ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς (...)». Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου [17], πρέπει να εξεταστεί κατ' αρχάς αν το αντικείμενο της συμφωνίας, αυτό καθαυτό, συνιστά περιορισμό του ανταγωνισμού. Αν συμβαίνει αυτό, πληρούται ο απαιτούμενος από το άρθρο 85, παράγραφος 1, όρος και δεν χρειάζεται η ανάλυση των αποτελεσμάτων της συμφωνίας. Αν το αντικείμενο της συμφωνίας δεν είναι ο περιορισμός του ανταγωνισμού, γίνεται ανάλυση των αποτελεσμάτων της προκειμένου να προσδιοριστεί αν περιορίζει ή όχι τον ανταγωνισμό [18].

Τα αποτελέσματα μιας συμφωνίας πρέπει να κρίνονται σε συνάρτηση με τον ανταγωνισμό που θα υπήρχε στη σχετική αγορά αν δεν είχε συναφθεί η συμφωνία αυτή. Επομένως, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η εκ μέρους της Επιτροπής εξέταση των συμφωνιών «(...) πρέπει να στηρίζεται σε εκτίμηση των συμφωνιών στο σύνολό τους (...)», πράγμα που απαιτεί να λαμβάνονται υπόψη τόσο τα πραγματικά όσο και τα δυνητικά αποτελέσματα των συμφωνιών αυτών επί του ανταγωνισμού [19] καθώς και ολόκληρο το οικονομικό πλαίσιο εντός του οποίου θα αναπτυσσόταν ο ανταγωνισμός αν δεν υπήρχε η συμφωνία [20]. Επιπλέον, η συμφωνία πρέπει να έχει αισθητά αποτελέσματα επί του ανταγωνισμού [21].

Ο καθορισμός των αποτελεσμάτων μιας συμφωνίας στον ανταγωνισμό αποτελεί περίπλοκη οικονομική εκτίμηση και το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, μολονότι σ' αυτό απόκειται να ελέγξει κατά τρόπο εμπεριστατωμένο αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1, ο έλεγχός του επί των περίπλοκων οικονομικών εκτιμήσεων στις οποίες προέβη η Επιτροπή περιορίζεται αναγκαία στον έλεγχο του αν τηρήθηκαν οι κανόνες περί διαδικασίας και αιτιολογίας καθώς και στον έλεγχο της ακρίβειας των πραγματικών περιστατικών, της ελλείψεως προδήλου σφάλματος εκτιμήσεως και καταχρήσεως εξουσίας [22].

17 — Βλ., ειδικότερα, τις αποφάσεις Société technique minière, όπ.π., σ. 321· της 13ης Ιουλίου 1966, συνεκδικασθείσες υποθέσεις 56/64 και 58/64, Consten και Grundig κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 363)· της 11ης Δεκεμβρίου 1980, 31/80, L'Oréal (Συλλογή τόμος 1980/III, σ. 471, σκέψη 19)· Remia κ.λπ. κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 18· της 27ης Ιανουαρίου 1987, 45/85, Verband der Sachversicherer κατά Επιτροπής (Συλλογή 1987, σ. 405, σκέψεις 39), και της 17ης Νοεμβρίου 1987, συνεκδικασθείσες υποθέσεις 142/84 και 156/84, BAT και Reynolds κατά Επιτροπής (Συλλογή 1987, σ. 4487).

18 — Βλ. τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Tesauro στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 1994, C-250/92, DLG (Συλλογή 1994, σ. I-5641, σκέψεις 15 και 16).

19 — Απόφαση BAT και Reynolds κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 54, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Φεβρουαρίου 1992, T-19/91, Vichy κατά Επιτροπής (Συλλογή 1992, σ. II-415, σκέψη 59).

20 — Απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 1995, C-399/93, Oude Luttikhuis κ.λπ. (Συλλογή 1995, σ. I-4515, σκέψη 10).

21 — Απόφαση της 9ης Ιουλίου 1969, 5/69, Völk (Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 91), και απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουνίου 1995, T-7/93, Langnese-Iglo κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1533, σκέψη 98).

22 — Αποφάσεις Remia κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 34, και BAT και Reynolds κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 62.

56. Στην παρούσα υπόθεση, η συμφωνία ανταλλαγής πληροφοριών δεν είχε αντικείμενο που περιόριζε τον ανταγωνισμό και, επομένως, ήταν αναγκαίο να εξεταστούν τα αποτελέσματά της επί του ανταγωνισμού στη βρετανική αγορά γεωργικών ελκυστήρων. Στην αναιρεσιβαλλομένη απόφαση, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς στην προσβαλλομένη απόφασή της τα περιοριστικά αποτελέσματα της συμφωνίας ανταλλαγής πληροφοριών.

Αυτή η εκτίμηση του Πρωτοδικείου μου φαίνεται σύμφωνη με την προπαρατεθείσα στο προηγούμενο σημείο νομολογία του Δικαστηρίου. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή αιτιολόγησε δεόντως στην προσβαλλομένη απόφαση τα περιορίζοντα τον ανταγωνισμό δυνητικά αποτελέσματα της συμφωνίας ανταλλαγής πληροφοριών, λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά της βρετανικής αγοράς γεωργικών ελκυστήρων (κλειστό ολιγοπώλιο με ισχυρούς φραγμούς εισόδου) και το περιεχόμενο και την περιοδικότητα των ανταλλασσομένων πληροφοριών μεταξύ των σημαντικότερων επιχειρηματιών της αγοράς. Πρόκειται για ανάλυση μιας περίπλοκης οικονομικής καταστάσεως και το Πρωτοδικείο με την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση προέβη στον προβλεπόμενο από τη νομολογία του Δικαστηρίου δικαστικό έλεγχο.

Δεν φρονώ ότι το Πρωτοδικείο έπρεπε να απαιτήσει από την Επιτροπή να προβεί σε ανάλυση των πραγματικών αποτελεσμάτων της συμφωνίας επί του ανταγωνισμού στη βρετανική αγορά γεωργικών ελκυστήρων, στην οποία θα ανέφερε τις τιμές και τα μερίδια αγοράς κάθε επιχειρηματία σε περίπτωση που δεν υπήρχε η συμφωνία ανταλλαγής πληροφοριών.

57. Εξάλλου, φρονώ ότι η μνεία από το Πρωτοδικείο στην αναιρεσιβαλλομένη απόφαση της αποφάσεως Salonia και της αποφάσεώς του Petrofina κατά Επιτροπής δεν είναι απολύτως συναφής, διότι, όπως επισημαίνει η John Deere, και στις δύο υποθέσεις διαπιστώνεται ότι τα δυνητικά αποτελέσματα μιας συμφωνίας πρέπει να λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να εκτιμηθεί αν επηρεάζει ή όχι το ενδοκοινοτικό εμπόριο. Αυτή η παραπομπή του Πρωτοδικείου στη νομολογία προς στήριξη του σκεπτικού του εξηγείται από το ότι ο περιορισμός του ανταγωνισμού και ο επηρεασμός του ενδοκοινοτικού εμπορίου αποτελούν δύο αναγκαίους όρους για να στοιχειοθετηθεί παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, οι οποίοι φαίνονται στενά συνδεδεμένοι μεταξύ τους στη νομολογία του Δικαστηρίου [23], και στις δύο δε περιπτώσεις η εν λόγω νομολογία επιτρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα δυνητικά αποτελέσματα των συμφωνιών. Κατά τη γνώμη μου, αυτή η εν μέρει ανακριβής νομολογιακή παραπομπή του Πρωτοδικείου δεν συνιστά νομικό σφάλμα του σκεπτικού της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

58. Για όλους αυτούς τους λόγους, φρονώ ότι αυτό το σκέλος του λόγου ακυρώσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

59. Ενόψει των ανωτέρω σκέψεων, φρονώ ότι ο λόγος αυτός αναιρέσεως είναι εν μέρει απαράδεκτος και ότι τα παραδεκτά σκέλη του πρέπει να απορριφθούν.

23 — Βλ. Bellamy, C., και Child, G.: *Derecho de la competencia en el mercado común*, Civitas, Μαδρίτη, 1991, σ. 142.

Ε — *Εσφαλμένη εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης στις συναντήσεις της ΑΕΑ*

60. Με αυτόν τον λόγο αναιρέσεως, η John Deere υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομικό σφάλμα αποδεχόμενο, στη σκέψη 87 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, την επιχειρηματολογία της Επιτροπής, σύμφωνα με την οποία οι τακτικές συναντήσεις στο πλαίσιο της επιτροπής της ΑΕΑ αποτελούσαν για τις επιχειρήσεις κατασκευής γεωργικών ελκυστήρων «χώρο επαφών», ο οποίος διευκόλυνε τη διατήρηση πολιτικής υψηλών τιμών και, επομένως, περιόριζε τον ανταγωνισμό υπό την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1. Η αναιρεσείουσα ισχυρίζεται ότι στο πλαίσιο του Data System τα μέλη συναντιόντουσαν μόνο σποραδικά για την επίλυση αμιγώς διοικητικών ζητημάτων και ότι η Επιτροπή δεν προσκόμισε καμία απόδειξη ως προς την ύπαρξη υψηλών τιμών πωλήσεως.

61. Με αυτόν τον λόγο αναιρέσεως, η John Deere δεν προσδιορίζει κανένα λόγο από τον οποίο προκύπτει ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομικό σφάλμα αποδεχόμενο ότι οι επαφές των επιχειρήσεων κατασκευής ελκυστήρων στα πλαίσια της επιτροπής της επαγγελματικής τους οργανώσεως χρησιμοποιήθηκαν για τη ρύθμιση των λεπτομερειών εφαρμογής της συμφωνίας ανταλλαγής πληροφοριών και, κατά συνέπεια, για τη μείωση του ανταγωνισμού μέσω των τιμών. Επομένως, αυτός ο λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος, καθόσον περιορίζεται στην επανάληψη ενώπιον του Δικαστηρίου επιχειρημάτων πανομοιότυπων με εκείνα που προέβαλε η John Deere ενώπιον του Πρωτοδικείου, τα οποία απορρίφθηκαν με τις σκέψεις 87 και 88 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

ΣΤ — *Εσφαλμένη εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ως προς τον περιορισμό του ανταγωνισμού στα πλαίσια του ιδίου σήματος*

62. Η John Deere υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομικό σφάλμα κρίνοντας ότι η συμφωνία ανταλλαγής πληροφοριών έδινε τη δυνατότητα στις μετέχουσες επιχειρήσεις να παρέχουν απόλυτη εδαφική προστασία στους αντιπροσώπους τους (σκέψη 96 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως) και να παρακολουθούν τις παράλληλες εισαγωγές μέσω του αριθμού πλαισίου του οχήματος, το οποίο ανέγραφε ο κατασκευαστής στο έντυπο V55/5 (σκέψη 97 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

Ως προς την απόλυτη εδαφική προστασία των αντιπροσώπων, η αναιρεσείουσα φρονεί ότι τα κοινοποιούμενα στους κατασκευαστές μέσω της συμφωνίας πληροφοριακά στοιχεία για τις συνολικές τους πωλήσεις και τις πωλήσεις των αντιπροσώπων τους σε κάθε ζώνη δεν παρείχαν σ' αυτούς τη δυνατότητα να ασκούν πιέσεις στους αντιπροσώπους που πωλούσαν ελκυστήρες εκτός της ζώνης τους, διότι δεν γνώριζαν σε ποιούς πελάτες και σε ποια άλλη ζώνη είχαν γίνει οι πωλήσεις αυτές.

Ως προς την παρακολούθηση των παράλληλων εισαγωγών, η John Deere φρονεί ότι το Πρωτοδικείο δεν έλαβε υπόψη του ότι το έντυπο V55/5 έπαυσε να αποστέλλεται από την SIL στα μέλη του Exchange από τον Σεπτέμβριο του 1988 και ότι, στο πλαίσιο του Data System, η SIL δεν γνωστοποιούσε στα μέλη το όνομα του ανεξάρτητου εισαγωγέα.

63. Τα δύο σκέλη αυτού του λόγου αναιρέσεως είναι απαράδεκτα, διότι πρόκειται για επιχειρήματα πανομοιότυπα με εκείνα που επικαλέστηκε η John Deere ενώπιον του Πρωτοδικείου, τα οποία ορθώς απορρίφθηκαν από αυτό, και διότι αμφισβητούν πραγματικά στοιχεία που αμετάκλητα διαπίστωσε το Πρωτοδικείο στην αναιρεσιβαλλομένη απόφαση, χωρίς να προβάλλεται κανένα νομικό ζήτημα υποκείμενο σε έλεγχο στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως.

65. Στη σκέψη 101 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι η Επιτροπή δεν μπόρεσε να αποδείξει ότι οι τιμές στη βρετανική αγορά ήσαν υψηλότερες από τις τιμές των αγορών της ηπειρωτικής Ευρώπης, αλλά ούτε η John Deere μπόρεσε να αποδείξει ότι οι τιμές ήσαν χαμηλότερες.

Ζ — *Εσφαλμένη εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, ως προς τις επιπτώσεις στο εμπόριο μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και των άλλων κρατών μελών*

64. Η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομικό σφάλμα αποδεχόμενο, στη σκέψη 101 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το σκεπτικό της προσβαλλομένης αποφάσεως, σύμφωνα με το οποίο η συμφωνία ανταλλαγής πληροφοριών επηρεάζει αισθητά το ενδοκοινοτικό εμπόριο, επειδή η μείωση του ανταγωνισμού που συνεπάγεται η συμφωνία επηρεάζει οπωσδήποτε τον όγκο των εισαγωγών στο Ηνωμένο Βασίλειο, ενόψει των χαρακτηριστικών της βρετανικής αγοράς και δεδομένου ότι οι σημαντικότεροι επιχειρηματίες της αγοράς αυτής δρουν σ' ολόκληρη την κοινή αγορά. Η John Deere φρονεί ότι η Επιτροπή δεν μπόρεσε να αποδείξει ότι οι τιμές στο Ηνωμένο Βασίλειο είναι χαμηλότερες από τις τιμές στα άλλα κράτη μέλη και αυτό ήταν το βασικό στοιχείο για να αποδειχθεί η επίπτωση της συμφωνίας ανταλλαγής πληροφοριών στο ενδοκοινοτικό εμπόριο.

66. Κατά τη γνώμη μου, αυτός ο λόγος αναιρέσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτός. Συγκεκριμένα, το Πρωτοδικείο, με τη σκέψη 101 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, έκρινε ακριβώς ότι η συμφωνία ανταλλαγής πληροφοριών επηρέαζε αισθητά το ενδοκοινοτικό εμπόριο υπό την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1. Όπως επισήμανε το Πρωτοδικείο, τα χαρακτηριστικά της βρετανικής αγοράς ελκυστήρων, το υψηλό μερίδιο της εν λόγω αγοράς που ελέγχεται από τις μετέχουσες στη συμφωνία επιχειρήσεις (88 %), ο προσδιορισμός των λιανικών πωλήσεων και το ότι οι επιχειρήσεις ήσαν παρούσες στις αγορές των λοιπών κρατών μελών αποτελούσαν υπερεπαρκείς λόγους προκειμένου να συναχθεί ότι η εν λόγω συμφωνία επηρέαζε το ενδοκοινοτικό εμπόριο. Αναμφίβολα, τα επιχειρήματα αυτά δείχνουν, με επαρκή βαθμό πιθανότητας, ότι η συμφωνία αυτή επηρέαζε άμεσα ή έμμεσα, πραγματικά ή δυνητικά, τις πωλήσεις γεωργικών ελκυστήρων μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και των λοιπών κρατών μελών, υπό την έννοια που απαιτεί η νομολογία του Δικαστηρίου όσον αφορά τη συνδρομή αυτής της προϋποθέσεως εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1 [24].

24 — Βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις Consten και Grundig κατά Επιτροπής, όπ.π., σ. 373· Salonia, όπ.π., σκέψη 12· Remia κ.λπ. κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 22· DLG, όπ.π., σκέψη 54, και Oude Luttikhuis κ.λπ., όπ.π., σκέψη 18.

Η — *Αδικαιολόγητη άρνηση εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης*

67. Η αναιρεσείουσα φρονεί ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομικό σφάλμα καταλήγοντας, στη σκέψη 105 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το Exchange και το Data System δεν πληρούσαν τις αναγκαίες προϋποθέσεις για τη χορήγηση ατομικής απαλλαγής δυνάμει του άρθρου 85, παράγραφος 3. Η John Deere επισημαίνει ότι το Πρωτοδικείο εσφαλμένα έκρινε ότι η εν λόγω επιχείρηση δεν απέδειξε ότι οι περιορισμοί του ανταγωνισμού που προκάλεσαν οι δύο συμφωνίες ανταλλαγής πληροφοριών ήσαν απολύτως αναγκαίοι για να επιτευχθεί η επωφελής για τους καταναλωτές βελτίωση της παραγωγής και της διανομής. Επιπλέον, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι θα ήταν αδύνατο να υπάρχουν τόσο αξιόπιστα δεδομένα για τη βρετανική αγορά γεωργικών ελκυστήρων, αν οι κατασκευαστές προέβαιναν σε μεμονωμένες μελέτες.

68. Αυτός ο λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος, διότι με αυτόν η John Deere περιορίζεται στο να αμφισβητήσει τις εκτιμήσεις περί των πραγματικών περιστατικών του Πρωτοδικείου ή στο να προβάλει ενώπιον του Δικαστηρίου τα ίδια επιχειρήματα τα οποία ορθώς απέρριψε το Πρωτοδικείο με την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση. Επιπλέον, η John Deere παραπέμπει στα επιχειρήματα που εκθέτει στο δικόγραφο της προσφυγής της ενώπιον του Πρωτοδικείου, χωρίς να προσδιορίζει κανένα ενδεχομένως αμφισβητούμενο νομικό ζήτημα στο σκεπτικό του Πρωτοδικείου.

Επί των δικαστικών εξόδων

69. Δυνάμει του άρθρου 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο έχει εφαρμογή στην αναιρετική δίκη σύμφωνα με το άρθρο 118, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα. Επομένως, αν απορριφθούν, όπως προτείνω, οι λόγοι που επικαλείται η αναιρεσείουσα, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Πρόταση

70. Ενόψει των ανωτέρω σκέψεων, προτείνω στο Δικαστήριο:

1) να κηρύξει εν μέρει απαράδεκτη την αίτηση αναιρέσεως·

2) να απορρίψει τους παραδεκτούς λόγους αναιρέσεως·

3) να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα.